

KIS HAVI

A VAK PRÉDIKÁTOR. (Lásd a 295. lapon.)

19 szám. — 1877. Ára negyedévre 1 frt. 40 kr.

XIII. kötet.

EGY KIS TÉVEDÉS.

— Elbeszélés. —

(Végo.)

KÉT leánykának valóban igaza volt; ez csak afféle silány zugintézet volt, a melybe csak addig küldték a szülők gyermekeiket, míg észre nem vették, hogy itt bizony nem épen jó helyen vannak.

— Tudod mit? szólt ismét Emmike. Irjunk a mamának... talán visszavisznek haza.

— Igen ám... de hová irjunk? Mamácska még nincs otthon!

— Mindegy! Néhány nap múlva otthon lesz és már megtalálja levelünket. Megirunk neki mindent, egészen őszintén.

— Jól van, szólt Irénke. Irok még ma.

Ebéd után, mielőtt még a leczke kezdődött s a többi leányok szerteszéledve játszottak vagy csevegtek, Irénke csakugyan félrehúzódott egy csöndesebb szobába s miután szerencsésen talált papírost, tollat és tintát, nagy buzgalommal hozzáfogott a levélíráshoz. De hiába! mindenképen üldözte a szerencsétlenség, a levélírásból is csakhamar még nagyobb baj támadt.

Épen javában irt s egészen el merülve, midőn egyszerre ott termett előtte Amália kisasszony és rettentően fenyegető arcczal, szigorú hangon kérde:

— Hát ez mi? Mit irkálsz itt titokban?

— Én, én...? levelet...

— Miféle levelet? Kinek?

— A mamámnak.

— Hát nem tudod, hogy arra engedélyt kell kérni? Itt nem szabad semmiféle levelet elküldeni, melyet előbb én el nem olvastam. Ide azzal a levéllel, hadd lássam, mit irt!

— Nem... nem! ezt nem mutathatom meg! kiáltá Irénke elsápadva s igyekezett zsebébe rejtetni a levelet.

— Ohó! engedetlenség? Majd meglátjuk!

És Amália kisasszony nagy haraggal megkapta Irénke kezét s kicsavarta belőle a levelet. Aztán kezdte olvasni — — de alig futotta át, egészen elvörösödött és dühösen kiáltá:

— Hah, ez rettenetes! Ez hallatlan vakmerőség! Ezt rögtön be kell jelentenem az igazgatónőnek, hogy méltó büntetésről gondoskodjék.

Szegény Irénke halálsápadt lett és sietett Emmikéhez, hogy tudtára adja a szerencsétlenséget. Mindketten remegve várták, mi fog velök történni.

Nem kellett sokáig várniok. Alig mult néhány percz, midőn a csöngettyű szava az iskolaterembe hívta a növendékeket, a szokott óránál jóval korábban. És ezuttal nemcsak Amália kisasszony jelent meg, hanem az igazgatónő is, amiből a leányok mindjárt gyanították, hogy most valami rendkívüli dolog fog történni. Nem is csalódtak, mert alig, hogy ott volt kiki a maga helyén, az igazgatónő szörnyen komoly arcczal ekképen szólt:

— Rettenetes gonoszság történt, méltó arra, hogy példásan megbüntessük. Vakmerően meg vagyunk sértve mindnyájan, akik itt vagyunk, én magam, a tanítónő és ti növendékek mindnyájan s

tudjátok, ki sértett meg? Ez a két leány, aki csak tegnap jött közénk. Mindjárt meghalljátok, milyen levelet akartak haza küldeni; olvassa föl, Amália kisasszony!

Szegény Irénke és Emmike szinte elkékeltek a nagy remegésben. A többi leányok kíváncsian várták a levél felolvasását és Amália kisasszony azonnal hozzá is fogott, olvasván ezeket:

»Kedves jó mamánk!

»Még csak rövid idő óta vagyunk itt a nevelőintézetben, az igaz, de máris oly rosszul érezzük magunkat, hogy lehetetlen, igazán lehetetlen lesz itt maradnunk. Ne hidd, kedves jó mamácska, hogy mi nem akarunk tanulni, és hogy ellenszegülni akarnánk, ha ti, kedves szülők, azt határozátok, hogy már ideje nevelőintézetben lennünk; oh nem! De ez, ahol most vagyunk, ez egy rettenetes hely! s bizonyosan nem küldtetek volna ide, ha jobban ismeritek. A szobák sötétek, nedvesek, mindenütt csupa szemét és piszok meg rendetlenség... a leányok, akik itt vannak, mind olyan neveletlen, vásott gyermekek, hogy beszélni sem lehet velök, a tanítónő, valami Amália kisasszony, valóságos szörnyeteg, mindig csak lármáz és fenyeget, büntet, de a lecke alatt semmit sem tud megmagyarázni; igazán azt hisszük, maga sem tud semmit, nem hogy még ő taníthatna minket valamire. Hát még az igazgatónő! ez még magyarul sem tud jól s még a többi leányok is, akik már régen itt vannak, mindig nevetik és csufolják...«

Eddig volt Irénke levele s ki tudja, mit irt volna még, ha Amália kisasszony akkor meg nem lepi. De ez is elég volt,

hogy az igazgatónő, a tanítónő és valamennyi növendék szörnyű haragját föl idézze a szerencsétlen két leányra. Nagy zaj és zibongás támadt, míg végre az igazgatónő csöndet parancsolt és így szólt:

— Ez a levél oly vakmerő sértés mindnyájunk ellen, hogy példás büntetést érdemel. Én azonban kegyelmes akarok lenni s most az egyszer megbocsátok, de csak egy föltétellel: a két bűnös leány kérjen töredelmesen bocsánatot, először tőlem, aztán Amália kisasszonytól és végre sorban valamennyi leánytól.

Mély csönd támadt; Irénke és Emmike egymásba fogózva sápadtan hallgatták az ítéletet, de nem mozdultak.

— No's megteszitek é, amit mondtam? kérdé az igazgatónő szigoruan.

— Amit irtam, az mind igaz, szót Irénke végre elszántan. Én nem kérek bocsánatot!

— Én sem! tevé hozzá Emmike,

— Nem? Jól van, majd meglátjuk! Amália kisasszony, a két bűnöst zárja el a sötét szobába; ott lesznek mindaddig, míg bünbánólag bocsánatot nem kérnek.

Azonnal elvezették a két leányt egy félreeső kis zugszobába, melynek ablaka el volt rostélyozva és félig erős táblával elzárva, úgy hogy fényes nappal is esti szürkület uralkodott benne. Egy rozszasztal, egy falócza és a fal mellett pokróczsal leterített rosz ágy volt az összes butorzat, — valóságos börtön volt az s Irénke és Emmike, mikor az ajtó bezárult mögöttük, megdöbbenve néztek egymásra. Aztán sirva fakadtak s jó ideig sirtak, de végre belefáradtak ebbe is és letörülvén

könyeiket, gondolkozni kezdtek helyzetük fölött.

— Irénke! szólalt meg Emmike, én azt hiszem . . . talán mégis . . . jobb volna, ha nem ellenkeznénk, ha bocsánatot kérnénk . . .

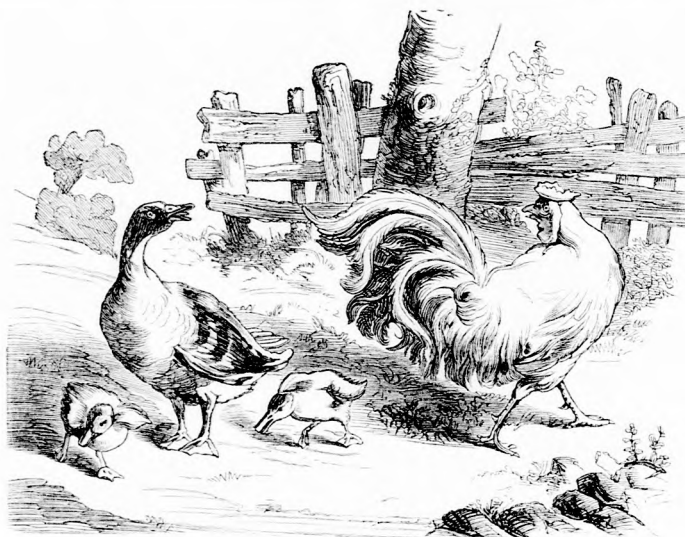
— De mikor mind igaz, amit irtam.

— Igen . . . de hátha itt tartanak fogva sokáig? Ez rettenetes hely . . .

— Igaz . . . és attól az Amália kisasszonytól kitelik, hogy még éjszakára is itt hagy . . . talán még vacsorát sem ad.

— Tudod mit? szólt ismét a szelidebb Emmike. Majd én beszélek . . . én kérek bocsánatot a te nevedben is . . . akármit megteszek, csak innen szabadulhassak.

Ebben kissé megnyugodtak és csöndesen várták, hogy jöjjön valaki. Azonban

HÁZI SZÁRNYASOK. *Kakas és gunár.* (Lásd a 300. lapon.)

egyik óra mult a másik után s még csak közel sem jött senki az ajtóhoz. A két leány busan üldögélt a börtönben, halkán beszélgetve a nagy csalódásról, mely őket érte; mily pompás, vig napokra számítottak otthon, mennyire örültek a budapesti látogatásnak — és mi lett belőle! Odakint már esteledett, a kis zugszobában már egészen sötét volt, midőn végre léptek hallatszottak és Amália kisasszony

benyitott. A két leány annyira megelégette már a fogságot, hogy még Amália kisasszonynak is megörült. Ez pedig szigorú hangon kérde:

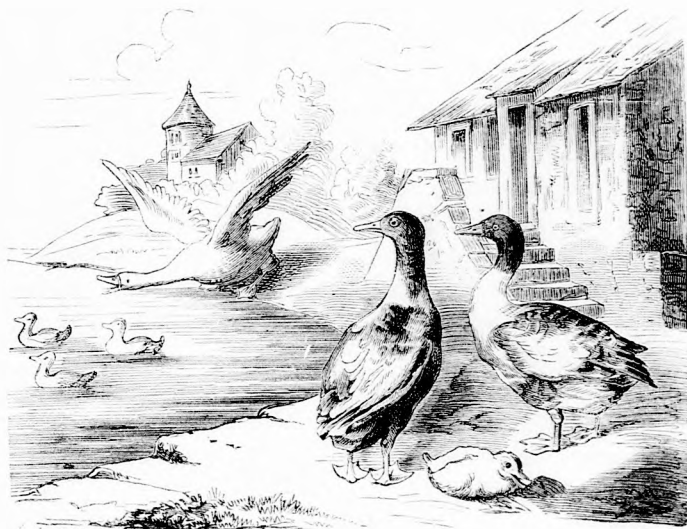
— No's meggondoltátok-e a dolgot, akartok-e bocsánatot kérni, vagy pedig itt maradtok éjszakára is?

— Nem, nem maradunk! kiáltá Emmike. Megteszünk mindent, amit kívánnak, csak vigyenek el innen.

— Ez már okosabb beszéd. Tehát kövessetek, — mindjárt összehívom a leányokat, aztán ünnepélyesen bocsánatot fogtok kérni mindenkitől.

Iréne és Emmike belátták, hogy itt nincs menekülés; bármily keservesen esett tehát, mégis csak beletörődtek és nagy szégyenkedve beléptek a terembe; csakhamar megjelent az igazgató, aztán a

leányok mind s már csak maga Amália kisasszony volt hátra, midőn egyszerre zajos szóváltás hallatszott kívülről, az ajtó föltárult és belépett Amália kisasszony, de vele egyszersmind két leányka is, uti ruhában, kezükben mindenféle podgyászszal. Amália hevesen hadonázott és félig haragosan, és félig bámulva mondá:

HÁZI SZÁRNYASOK *Liba-mulatság.* (Lásd a 300. lapon.)

— Mondom, hogy az nem lehet! Jolánka és Piroška már itt vannak!

— De kérem, hiszen az lehetetlen, szólt a leánykák egyike. Hiszen én vagyok Jolánka, a testvérem meg Piroška . . . itt a mama levele is, . . . és itt vannak levelek Czilitől és Etitől . . . az egyikben pénz is van egy barátinője számára. Ott-hon azt mondták nekünk, hogy itt mára várnak.

Az igazgató, Amália kiasszony és valamennyi növendék ámulva nézett, hol a két ujon érkezett leánykára, hol Irénkére és Emmikére; kezdtek sejteni, hogy itt valami nagy tévedés történt, de még nem tudták, hányadán vannak. Végre az igazgató megszólalt:

— Várjunk csak kissé, hozzuk tisztába a dolgot. Én két növendéket vártam, Ligeti Jolánkát és Piroškát . . .

— Azok mi vagyunk, szóltak a most érkezett leányok.

— De hát akkor kik vagytok ti? kérdé az igazgatónő Irénkétől.

— A mi nevünk Vári Irénke és Emmike.

— Soha nem hallottam e neveket. Mit kerestek ti itt nálam? Mért jöttetek ide?

— Azt mi maguk sem tudjuk. Amália kisasszony tudhatja, mért hozott minket ide.

Most végre rákerült a sor a magyarázgatásra és nagy nehezen kiderítették, hogy mert Irénke tegnap a vasutnál fenhanganon Zsuzsi nénit emlegette, tehát Amália kisasszony azt hitte, hogy ők azok a növendékek, akiket az intézetbe várnak.

— De hát mért nem mondtátok, hogy nem Jolánka és Piroska a nevetek, szólt bosszusan az igazgatónő.

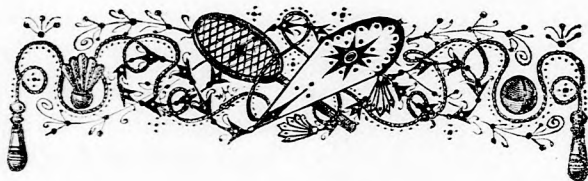
— Mondtuk, de Amália kisasszony erővel elkeresztelt Jolánkának és Piroskának s ránk ijesztett, hogy semmiben sem szabad ellenmondanunk. Megijedtünk s utoljára már magunk is azt hittük, hogy szüleink ide küldtek nevelőbe. Mi magunk vagyunk hibásak, mert nem úgy cselekedtünk, mint mamánk megírta. Oh, csak reájok találhatnánk még itt Budapesten! Eléggé megbűnhödtünk már könnyelműtettünkért.

Irénke aztán őszintén elmondott mindent s miután ekként az egész tévedés kiderült, most már csak azt kellett megtudni, itt vannak-e még szüleik a fővárosban, avagy már elutaztak haza. De hogy lehessen azt megtudni?

— Oh, az nem nehéz, szólt Irénke. Mamácskaék Zsuzsi néninél vannak szállva, a lakás címét pedig tudom, mert sokszor olvastam, mikor otthon mama levelet irt. Csak oda kell tehát küldeni megkérdezni.

Küldtek is rögtön izenetet. Épen jókor, mert alig egy órával elébb kapott a mama levelet hazulról az öreg dadától, ki a leányok megszökését jelentette; a jó szülők tehát épen nagy ijedelemben voltak, mikor az izenetet kapták, hogy a leányok itt vannak a szomszéd utczában, nincs semmi baj, csak egy kis tévedés történt.

Egy órával később Irénke és Emmike már ott voltak a mamánál, az igazi Zsuzsi néni lakásán. Könyezve és őszinte megbánással vallották meg elkövetett bal lépésüket, de elbeszélték azt is, mennyire megkeserülték. A jó mama elégnék tartotta a bűnhődést, melyet a leányok eddig szenvedtek és megbocsátott nekik; Irénke és Emmike azonban nem feledték el a gyászos utazást és többé nem jutott eszükbe mamájok ellenére tenni valamit.

A VAK PREDIKÁTOR.

(Képpel a czimlapon.)

EGÉSZ megye ismeri a
»Világtalan predikátort«,
Össze is jár minden falut,
Várost, utczát és sikátort.

Jól ismerik. Kiesi és nagy
Nyájasan tekint rája,
Nem ugatják ebek, utját
Vad fiu-capat nem állja.

Nem is lehet mondani hogy
Szegény talán kéregető ;
Mert az Ur igéit a szent
Bibliából hirdeti ő.

Hogy hirdetné bibliából ?
Hiszen nem lát, világtalan !
Nem is a szemével lát ő ;
Szeme ott van az ujjában.

Ujja finom tapintása
Erzi a betű alakját
S ilyen módon elolvassa
Bármely könyvnek bármely lapját.

Mert a jó természet, hogyha
Eltompult egyik érzékünk
Egy másik élesbitése
Által nyújt kárpótlást nekünk.

S így jár körül a megyében
S minden portát éjt utjába ;
Vezetője s pénztárnoka
Az ő okos kis kutyája.

Ha hozzátok is befordul,
Az ígét meghallgassátok,
És a díját a kis kutya
Perselyébe hullajtsátok !

CZIRMOS CZICZA KALANDJAI.

— Mese. —

(Vége.)

GRÓFNÉ megnézte a cziczát s így
felelt:

— Igazán szép! Épen jókor
tévedt ide, elfoglalhatja a réginek a helyét.
Tedd a vánkosra és adj neki enni. Bizo-
nyosan éhes . . . ki tudja, mily messziről
bolyongott ide !

A komorna elvitte Czirmost a kan-
dalló mellé s egy puha vánkosra fekteté, —
igen. Holló úr igazat mondott, pompás
puha vánkos volt itt a czicza nyughelye.
És mialatt a komorna távozott, hogy
ételt hozzon, Czirmos nagy boldogan kö-
rülnézett a teremben. Milyen fényes volt
itt minden, mennyire különbözött attól a
szegény szobácskától, melyben eddig la-
kott. Hát még az étel, melyet a komorna
gyönyörű porcellán tányérokra hozott !
Az egyikén kövér tejszín, a másikon zsi-
ros husdarabok, hogy Czirmos alig tudta,
melyikhez fogjon előbb. Mikor megevett
mindent, elnyújtózott a puha vánkoson és
elaludt ; föl nem ébredt másnap reggelig.

Reggel, mikor fölnyitotta szemeit,
már készen várta a reggeli, épen olyan
jó mint a tegnapi vacsora volt. Czirmos
rendkívül meg volt elégedve s végig sétált
a puha szőnyegeken, melyekkel a terem
padlója be volt borítva ; kíváncsian várta
uj asszonyát, a grófnét, a ki nemsokára be
is lépett.

Be ám, de nem egyedül. Vele jött
legfőbb kedvence: egy elhizott kis öle-
becske, mely olyan kövér volt, hogy már
alig birt járni ; de nemcsak formátlan,

hanem csunya pofája is volt, úgy, hogy Czirmos rögtön nagy ellenszenvet kezdett érezni iránta. De a kis eb sem látott megörülni Czirmosnak, mert mérgesen morgott, midőn a grófné lehajolt és a cziczát megsimogatta. Oly dühösen morgott s toporzékolt, hogy a grófné ott hagyta a cziczát és az ölebecskéhez fordulva, mondá:

— No no, Alidor, ne haragudjál, hiszen tudod, hogy te vagy a kedvenczem. Éljbékességben a cziczával, férjetekek meg szépen.

A berzenkedő kis kutya azonban nem nagyon hallgatott a szép szóra; bizonyosan rárohant volna Czirmosra, ha urnőjük nincs jelen; így azonban beérte azzal, hogy folyton morogva helyet foglalt a kandalló mellett levő másik vánkoson s innen oly fenye-

gető pillantásokat vetett szegény Czirmosra, hogy ez hamarjában azt sem tudta, mit csináljon s szinte sajnálni kezdte, hogy

HÁZI SZÁRNYASOK. Galamb-ételes. (Lásd a 300. lapon.)

bejött ebbe a kastélyba. Egyelőre azonban nem történt semmi baj; a grófné, valahányszor kiment a teremből, magával vitte Ali-

dort és nem volt tehát alkalom a veszekedésre és így Czirmos lassanként hozzá is szokott a mérges kis atyafi látásához.

Következett az ebéd ideje s a komorna külön tányérokhoz hozta a sok jó ételt a kutyának és a cziczának. Alidor hamarabb elkészült a maga adagjával; Czirmos éppen egy pompás pulykacszombhoz akart hozzálátni, midőn Alidor ott termett mellette és oly rettenetesen kezdett morogni és fogait vicsorgatni, hogy szegény Czirmos ijedten kiejtette szájából a pulykacszombot és néhány lépést meghátrált, Alidor pedig, fölkapván a jó falatot, fenyegetőleg mondá — azaz hogy ugatá:

— Azt hiszed-e, te vakmerő cselészövő, hogy én odaengedem a legjobb falataimat egy ilyen hitvány, jött-ment macskának?

— De ké... kérem... felelt Czirmos hebegve... hiszen én nem nyultam hozzá a tiédhez... csak a magam tányérjáról vettem... ez a czomb az enyém volt.

— Micsoda? Talán azt akarod mondani, hogy a tiédet vettem el, hogy lop-tam, he? Vigyázz, azt mondom! Ha még egyszer mersz ilyet mondani, széttéplek!

Szegény Czirmos! ez bizony nem épen kellemes lakoma volt. Reszketve menekült egy magas székre s onnan nézte, mint eszi meg az ő adagját is a telhetetlen kis kutya, mely aztán szuszogva ment ki a grófné után a kertbe. Czirmos magára maradt s egész délután nem is látta többé kellemetlen lakótársát; lefeküdt a puha vánkosra és nem épen mulatságos gondolatok jártak a fejében. Bármennyire nem akarta, mindig azon járt az esze, vajjon jobb-e itt, mint volt amott a kis házikóban Örzse asszonynál? Az igaz, hogy itt van puha vánkos, van mindenféle pompás eledel bőven; de hát mit ér ez, ha egy perczig sem pihenhet biztosságban, mert mindig fenyegeti a veszedelem, hogy az a kiállhatatlan Alidor rárohan, elragadja tőle a legjobb falatot s egyszer bizony talán még meg is marja!

Ez bizony nem volt máskép. Minden ebédnél és estelinél ismétlődött az a veszedelmes támadás a falánk Alidor részéről s máskülönbben is, ha magukra maradtak, az irigy kis kutya azonnal neki rontott szegény Czirmosnak s csak az volt a szerencse, hogy Czirmos föl tudott ugrani asztalra, szekrényre, hova Alidor nem követhette.

Czirmos belátta, hogy csak az segíthet némiképp a bajon, ha mindig, minden-

ben enged. Csakugyan; így aztán kissé nyugalmasabb lett az élete s két vagy három napig Alidor meglehetősen békésen viselte magát, mivelhogy Czirmos már jó előre odaengedte neki a legjobb falatokat és már messziről kitért az utjából. Ez épenséggel nem volt ugyan mulatságos szegény Czirmosra nézre, de valahogy talán mégis csak beletörődött volna, ha egy napon ismét nagy veszedelem nem fenyegeti. Mialatt ugyanis Alidor kint sétált, Czirmos elálmosodott és lefeküdt a puha vánkosra, — de álmos fővel eltévesztette és Alidor vánkosára feküdt. Arra ébredt föl, midőn a mérges kis kutya rettenetes haraggal rárontott és már-már beleharapni készült.

— Ejnye, vakmerő gonosz macskája! ugatá Alidor, hát már ennyire vetemedel? Le akarsz szorítani saját vánkosomról? No megállj!

— Oh... bocsánat... hebegé Czirmos; eltévesztettem!

— Eltévesztetted? No, majd megtanítlak mindjárt, hogy többé el ne tévedsz, te ravasz macska!

És Alidor szörnyű fogvicsoritással nekirontott Czirmosnak; bizony rögtön leharapta volna a farkát; de Czirmos nagy ijedségében villámgyorsan fölugrott egy székre, innen az asztalra, aztán az ablakra s a nyitott ablakon át a kertbe; itt sem állott meg, hanem futott tovább, míg végre fáradtan megállapodott a nagy erdő szélén. Itt aztán kissé gondolkodni kezdett.

— Hála Istennek, csakhogy ép bőrrel menekültem! Dejszen, oda többé nem megyek vissza! Mit ér a fényes palota,

a pompás lakoma, ha nem volt hozzá nyugalom, szeretet! Oh, csak még egyszer visszajuthassak az én kedves régi házikómba, régi jó asszonyomhoz, aki engemet annyira szeretett . . . soha sem fogok többé máshová kíváncsozni!

Ez nagyon szép szándék volt, de nehéz volt ám megvalósítani; mert legelőször is vissza kellett volna jutni Örzse asszony házikójába — igen, de merre van az útja? Az erdő tulsó szélén áll a házikó, azt tudta Czirmos; az erdő azonban igen nagy, sokféle út és gyalogösvény vezet benne mindenfelé; melyik az igazi? Hiába törte Czirmos a fejét, ki nem találhatta s végre nem tehetett egyebet, mint hogy jó szerencsére neki indult az erdőnek, remélve, hogy majd csak kijut valahová.

Csak lassan tudott előre hatolni a sűrű bozotos erdőben s minél tovább haladt az erdőbe, annál sűrűbb lett a rengeteg, annál nehezebb volt tudnia, valjon legalább egyenes irányban haladt-e. Több óráig vándorlott már s végre annyira elfáradt, hogy nem bírt tovább menni. El kellett magát számmia arra, hogy az éjt kint tölti a szabad ég alatt valamely fa ágán.

— Csak valami ennivalót találnék sóhajta. Nagyon éhes vagyok!

Körülnézett, leskelődött, de hiába. A madarak már aludni tértek fészükbe, minden csöndes volt a sűrű erdőben s Czirmos fájdalmasan gondolt arra, mily kényelmesen és kellemesen vacsorálhatna most az Örzse asszony házikójában! Nem volt más hátra, mint éhen-szomjan meglapulni egy nagy fa lombjai közt és el-

aludni azon reményben, hogy másnap majd szerencsésebb lesz.

Még nem is virradt, még a madarak sem röptek ki fészükéből, midőn Czirmos már fölébreszté az éhség. Keresgélt kutatott s nagy sokára sikerült egy erdei egérkét megfognia. Megette és éhségét kissé csillapítván, folytatta útját, maga sem tudta hova. Néha egy-két órai vándorlás után azt vette észre, hogy oda jutott vissza, ahol már volt egyszer s már megint esteledett és még mindig ott bolyongott az erdőben; semmi jel sem mutatott arra, hogy merre lehetne innen kijutni.

— Mi lesz belőlem! sóhajta a szerencsétlen Czirmos. Ha ki nem találok innen, nyomorultan el kell vesznem.

Egészen besötétedett s megint csak rá kellett magát számmia arra, hogy valamely fa ágai közt tölti az éjszakát. És ez még nem lett volna nagy baj, ha oly csöndes éj következett volna, mint az előbbi volt. Azonban éjfél tájban midőn Czirmos javában aludt, sűrű, hideg eső kezdett esni és esett reggelig folytonosan; szegény Czirmos hasztalan keresett menedéket, nem talált sehol buvó helyet; teljesen átázott, didergett és kétségbeesve sópánkodék:

— Oh, bár csak hallgattam volna a bölcs bagoly tanácsára! Mennyire igaza volt, midőn intett, hogy ne mozduljak ki régi jó helyemről, hol oly nyugodtan és boldogan éltem! De én inkább követtem a gonosz holló rossz tanácsait s most bűnhődöm keservesen!

Nagy sokára végre elállt az eső és Czirmos ismét utnak indult. Nagy örömmel most egy gyalogutra talált, melyen

több embert látott menni. Most már ismét reménykedett, hogy talán mégis csak kijut valami jó helyre — és reménye nem volt alaptalan. Mert amint az ösvényen lassan előre ballagott, egyszerre nevén szólítá valaki. Megfordult s mekkora volt öröme, midőn régi jó asszonyát, a jó Örzse asszonyt pillantá meg, ki, mert épen

vasárnap volt, az erdön túl fekvő faluban templomban volt s most csöndeskén haza felé ment. Örzse asszony is ugyancsak megörült, midőn elveszettnek hitt kedves macskáját megpillantá. Oda sietett hozzá, ölébe vette és megsimogatta.

— Czirmos! hát hová tévedtél ide az erdőbe! Szegényke, hogy lesoványodtál, hogy át vagy ázva és fázva! Bizonyosan verebeket kergettél s aztán nem tudtál többé haza találni. Csakhogy végre rád akadtam!

Czirmos is ugyancsak örült a jó szerencsének és hálásan nyalogotta jó asszonya kezét. Nem sokára otthon voltak a kedves kis házikóban. Czirmos meleg tejeeskét kapott, aztán lefeküdt a régi zujgoscába és aludt másnap reggelig, kipihenve számos fáradalmait.

E naptól fogva Czirmos nem kívánczított el többé a szerény, de nyugalmas helyről, a gonosz hollóval megszakította a barátságot, szóba sem állt vele többé s boldogan és elégedetten él mai napig is.

HÁZI SZÁRNYASOK.

— Galamb-ételes. — Kakas és junár. — Libamulatság. — Kacsák a tóban. —

(Képekkel a 292., 293., 296—297. és 301. lapokon.)

GSIRKE, rucza, liba, galamb régi jó ismerőseinek, mindennap látjuk őket házunk körül, az udvaron, honnan el nem szöknek, ámbár könnyen tehetnék, mert szárnyuk van és szabadon röpkednek. De ők hívek a helyhez, ahol fölnevekedtek és nem hallgatnak az erdön, mezőn, tavakon vadállapotban élő rokonaik csábító szavára.

Mert a mi házi szárnyasaink mind csak szelidített madárfajok és eredetileg valamennyi épen olyan erdei és vízi szárnyas vad volt, mint a többi madár, melyeket az embernek megszelidíteni nem sikerült. Vad galamb, vad kacsá, vad lud még most is található, de csak nyáron, mert télire elköltöznek melegebb vidékre, mivel itt nálunk a hó és fagy idejében nem talál-nának enni valót. A házi szárnyasoknak

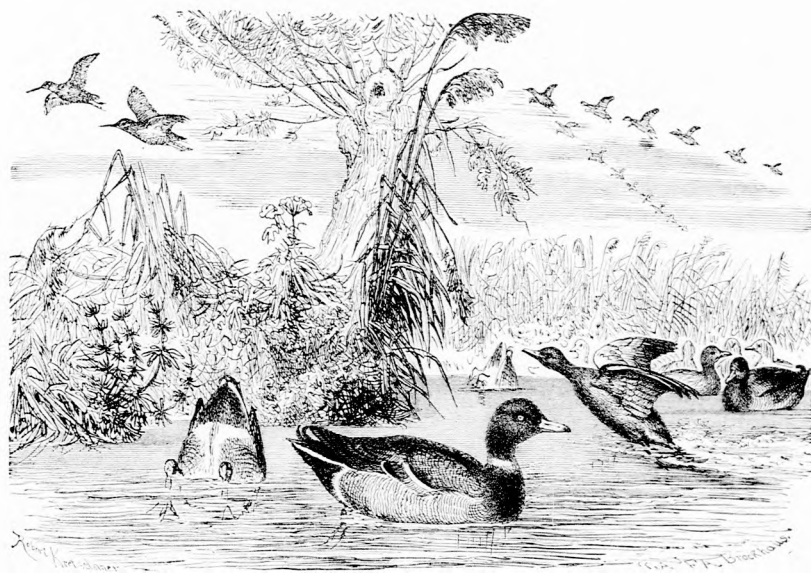
nem k
kodik
a kény
fizetik
jutnak
talra
nyájan
tehát,
dültek
vadász
liba-pe
kevese

is disz
kán. E
lépdeg
a kuty
kat kiv
tyukot
tük; f
len vé
nösen
melybe

nem kell e miatt aggódni, róluk gondoskodik a jó gazdasszony, csak hogy persze a kényelmes életet végre keservesen megfizetik, mert ha jól meghiztak, kés alá jutnak s megkoppasztva, megsütve az asztalra kerülnek jó eledelnek, melyet mindnyájan szeretünk. Ugyancsak jó dolog tehát, hogy ezek a szárnyasok megszelídültek és udvarunkon élnek, mert ha csak vadászat által lehetne egy kis csibe- vagy liba-pecsenyéhez jutni, akkor bizony csak kevesen lakomáznának belőle.

Leghasznosabb valamennyi házi szárnyas között a tyúk, melynek számos fajtát ismerjük. A tyúk igen szelíd, jámbor madár, kicsi csibéit nagy gonddal védi és eteti s velük jár mindaddig, míg a csirkék megbírnak élni a magok erejéből is. A tyúk, ha a gazdasszony kése elé nem kerül, körülbelül tíz esztendeig él; az ennél öregebb tyúk már ritkaság.

A tyúkok közt van egy ilyen diszes és kényes legény, a kakas; ő az ur és jóval nagyobb, mint a tyúk, tolla

HÁZI SZÁRNYASOK. *Kacsák a tóban.* (Lásd a 300. lapon.)

is diszesebb, különösen nyakán és a farkán. Feje tetején taréja van s büszkén lépdégl az udvaron, bátran szembeszáll a kutyaival, sőt az emberrel is. A tyúkot kivezeti az ólból; ha eledelt talál, a tyúkot mind odahívja s elosztja közöttük; feleségeit minden megtámadás ellen védelmezi s ha valamely tyúkot különösen szeret, annak külön fészket is kapar, melyben az sütkérezhetik vagy fürödhet;

de már a kis csirkékkel nem törődik. Egy udvarban csak egy kakas lehet ur. Ha idegen kakas be merészel jönni az ő udvarára, azt azonnal megtámadja s kezdődik a kakasviadal és tart addig, míg az egyik győztes nem marad; a győztes fölrepül a kerítésre vagy kapura, összeveri szárnyait s hangos kukorékolással adja tudtul győzedelmét; a legyőzött pedig szégyenkezve elrejtőzik.

A kakas már hajnalban kukorékol és serkenti az embereket munkára és szorgalomra.

A kis kakast a csirkék között négy hetes korában lehet megismerni; ekkor már kezd a taréja nőni; 6—8 hetes korában már kukorékol, is próbálgat s 1 év alatt teljesen kifejlődik.

A tyukfélékkel közelebb rokon, mert szintén csak a szárazon él a galamb, ez a kedves, szelid, hű madárka, melyet nem annyira hasznosságáért tartunk, mint inkább szépségeért. A fiatal galamb husa szintén jó eledel ugyan, sőt sokan nagy esemegének tartják; de a galambokat mégis inkább csak díszül tartjuk udvarunkon, hol magas galambduczot építünk házunkra. A galambok párosával élnek s tojásaikon egymást föl váltva ülnek, kicsinyeiket pedig nagy gonddal ápolják.

A galamb annyira megszelidül, hogy annak, a ki rendesen ápolja, eteti: kezére, vállára száll s tenyeréből szedi föl a jó buzamagot. Ismertem egy kedves leánykát kit galambjai annyira szerettek, hogy mihelyt megjelent az udvaron és hívta őket, az egész galambsereg messziről összegyűlt és úgy ellepte a leányka karjait, vállait, hogy alig tudott tőlük menekülni.

A házi galambnak számos fajtája van: bóbitás, barkás, bukfenczes, golyvás, de legnevezetesebb a postagalamb, mely oly rendkívül gyorsan és kitartóan tud röpködni, hogy versenyezhet akár a gőzocsival is. Bárhová viszik s bár milyen messzire hazájától, biztosan haza talál s ezért jól lehet használni levélküldésre p. o. valamely ostromlott várból, melyből nem tudnak másképp hírt adni magukról. Egy jó postagalamb óránként 10—15 mértföldet röpködni.

Egészen másféle házi szárnyas a vízben uszkáló kacsza, melyet nem díszül, hanem hasznossága végett tartunk. A kacsza legjobban szeret a tócsákban és pocsolyákban uszkálni; tollazata igen sűrű és zsiros, úgy hogy a víz át nem hatja

s ezért akár egész napon uszkálhat, a nélkül, hogy a hideg víz kellemetlen volna neki. Lábai rövidek és uszohártyával vannak ellátva: a szárazföldön nagyon ügyetlenül, biczegve jár, röpködni sem igen tud.

A házi kacsza a vadkacsától származik, melyet »tökés kacsá«-nak neveznek, de mely most már nagyon különbözik megszelidült rokonától. Nyaranta a vad rucza a csöndesebb tavakon és posványokon uszkál és itt néha találkozik a nagyobb sétára indult szelid kacsákkal; néha az is megesik, hogy egy-egy vad kacsza a házig elkíséri a szelid atyafiakat; de a barátság csak őszig tart, mert ekkor a vad kacsza nagy utra kerekedik, elröpkölni sok száz mértföldnyi távolságba, a melegebb éghajlat alá. A szelid kacsza, mely alig bír néhány lábnnyira felvergődni, ugyancsak bámulhat, mikor rokonait magasan a felhők közt repülni látja.

Valamint a házi kacsza a vadkacsától, úgy a házi lud is a vadludtól származik. A lud sokban hasonlít a kacsához, de jóval nagyobb és erősebb; uszni szintén ügyesen tud, azonban mégsem tölt annyi időt a vízben, mert inkább szereti a réten a füvet tépegetni. A kicsi libák is nagy bátorsággal neki mennek a víznek, az uszkálás kedves multságuk. Az öreg lud, a gunár, bátran védi a kicsiket minden támadás ellen s a baromfi-udvaron kakas urnak a gunár nem engedelmességek.

A ludak szeretik a társaságot, együtt mennek ki a mezőre s a gunár vezetése alatt szépen sorban térnek haza.

Általában azt hiszik, hogy a lud ostoba, pedig ez nem igaz. A libapásztort ismerik s engedelmességek neki. Akárhány család liba mejjén ki a mezőre, a maga gunárját mindegyik felismeri s össze nem zavaródnak soha. Erzelmeik kifejezésére különféle hangokat adnak; általában azt mondjuk, hogy gágog. De egészen másképen beszélgetnek egymással, midőn

esznek
örömi
port a
radt lu

A
mában

He
Antonia
Ida. Va
Jenő és
Oeti An
Anna, S
Majláth
Horváth
Weiss R
F. b.),
Ebeczky
Károly,
Gizella,
riskai. M
Koller I
Csopely C

Szöveg

„NYUF.”

Nyuf, így híjják ezt a poczát,
Vigan éli életét,
Nem kerüli a pocsétát,
Belemártja tetemét.

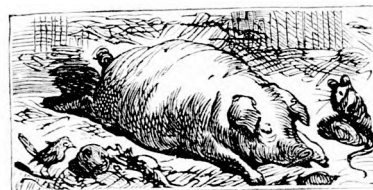
A vályuba mindenféle
Jókat raknak elibe.
Eszik reggel, este, délbe,
Hej, nehezen telik be!

Végül csak jóllakik s aztán
Röffel heveredik le,
Magát mélyre belevájván
Az udvar szemétfibe.

Szeretik is! Jó barátja
Neki liba, tyuk, rucza.
Örül nekik, hogy ha látja
Jönni őket a kocza.

És így élven, napról-napra
Mind kövérebbre hizott
S ha egyszer lefeküdt hasra,
Már meg sem mocczant biz ott.

S egy bús reggel hajh, mi történt!
Üres az ól, a vályu!
Kövér Nyufot biz leölték!
Igy mult ki a világbul.